

Policy för AI i Örebro universitets verksamhet

Styrdokument Örebro universitet

Kategori: Policy

Ärendenummer: ORU 2026/01886

Beslutsfattare: Rektor

Fastställd: 2026-03-17

Senast ändrad: 2026-03-17

Dokumentansvarig: Ledningsstaben

Innehåll

Övergripande målsättningar för AI i universitetets verksamhet	3
Policyns syfte och kontext.....	3
Definitioner och grundläggande principer	4
Användningen av AI i Örebro universitets verksamhet	5
AI i utbildning	5
AI i forskning	5
AI i stödverksamhet	6
Överväganden	6
Ansvarsfördelning	6
Implementering	7

Övergripande målsättningar för AI i universitetets verksamhet

Artificiell intelligens (AI) är en transformerande teknologi med stor potential att påverka och utveckla forskning, utbildning och administrativa processer vid Örebro universitet.

Örebro universitets övergripande målsättning är att använda AI på ett sätt som långsiktigt stärker verksamhetens kvalitet, relevans och hållbarhet. Digitala system med AI ska bidra till utveckling av utbildning och forskning samt till effektiva och ändamålsenliga stödprocesser. Samtidigt ska användningen av AI bygga på värden som integritet, transparens, ansvar, kvalitet och akademisk frihet; det kräver proaktivitet och flexibilitet för att hantera såväl internt som externt drivna förändringar. Detta förutsätter en stark kompetens såväl för enskilda medarbetare som för universitetet som helhet, som successivt behöver utvecklas.

Universitetet ska också bidra till utvecklingen av kunskap, metoder och tekniska lösningar inom AI genom forskning, utbildning och samverkan, inklusive kompetensutveckling kring AI i samhället. På så sätt bidrar universitet till en ansvarsfull och kunskapsbaserad användning av AI i hela samhället.

Universitetet har ett särskilt ansvar att rusta studenter för ett arbets- och samhällsliv där AI utgör en integrerad del. Detta innebär ett aktivt arbete med att ha relevanta utbildningar samtidigt som alla utbildningar successivt behöver utveckla studenters förmåga att förstå, värdera och använda AI på ett ansvarsfullt och kritiskt sätt.

Tekniska vägval och investeringar ska göras med beaktande av långsiktig flexibilitet. Mot bakgrund av den snabba teknikutvecklingen ska universitetet ha beredskap att ompröva lösningar och arbetssätt när förutsättningarna förändras. Universitet ska också beakta de negativa konsekvenser som användning av digitala system med AI kan ha inom olika domäner, från förutsättningarna att bedriva utbildning och forskning och verksamhet inom olika samhällssektorer till användning av energi och begränsade naturresurser.

Medarbetare och studenter uppmuntras att bidra till utvecklingen genom reflekterad och ansvarsfull användning av digitala system med AI. Universitetet ska aktivt följa den nationella och internationella utvecklingen och delta i relevanta kunskapssammanhang.

Policyns syfte och kontext

Denna policy ska ses som ett normativt ramverk för AI-användning vid Örebro universitet och hur denna tar sig uttryck inom olika delar av verksamheten och kan balanseras mellan olika värden. Policyn är teknikneutral och gäller oavsett specifika system eller leverantörer. Policyn anger hur AI kan användas på ett sätt som både främjar innovation och skyddar individers och samhällets förtroende för universitetet.

Det innebär att policyn och kommande riktlinjer för användning av digitala system med AI, liksom tillhörande stödmaterial, ska tolkas i ljuset av relevant lagstiftning, Dataskyddsförordningen (GDPR), offentlighets- och sekretesslagstiftning, upphovsrätt, förvaltningsrättsliga principer och högskoleförordningen. Policyn ska också ses i ljuset av nationella och europeiska initiativ på AI-området, inklusive Sveriges nationella AI-

strategi och EU:s AI-förordning. Den förhåller sig också till aktuell kunskap och forskning om AI och digitalisering.

Policyn kompletteras av universitetets övergripande vision och strategiska mål och andra styrdokument där AI fortsättningsvis integreras i universitetets långsiktiga verksamhetsutveckling, liksom av en handlingsplan för AI-transformation som samordnar utvecklingsinsatser inom utbildning, forskning och verksamhetsstöd.

Definitioner och grundläggande principer

Med AI avses digitala system som efterliknar intelligent beteende genom att analysera data, dra slutsatser och ta fram underlag för beslut eller rekommendationer med varierande grad av autonomi. AI omfattar allt från maskininlärning och neurala nätverk till språkmodeller, bildigenkänning, automatiserade beslutsstöd och autonoma agenter. Precis som andra digitala system är dessa tjänster, inte fristående aktörer.

Policyn utgår från fyra dimensioner av AI i förhållande till universitetets verksamhet: förutsättningar, användning, kunskap och förändring.

Med *förutsättningar för AI* avses infrastruktur och samlade kompetenser vid lärosätet för ändamålsenlig användning av AI.

Med *användning av AI* avses medarbetares och studenter användning av digitala system med AI inom ramen för universitetets verksamhet, inklusive forskning, utbildning och stödverksamhet.

Med *kunskap om AI* avses den grundläggande förståelse och förmåga till kritisk användning som universitetets medarbetare och studenter bör ha om AI och i användning av digitala system med AI när de agerar inom universitetet. Kunskap om AI omfattar också sådant som bör finnas som mål för studenter inom ramen för deras utbildning, samt kunskap som utvecklas som en del av universitetets forskning och samverkan.

Med *förändring som en konsekvens av AI* avses den verksamhetsutveckling, effektivisering och förändring i praktik och organisation som digitala system med AI ger möjlighet till. Detta omfattar såväl internt initierade förändringar som förändringar som sker i relation till förändringar i omvärlden och dess interaktion med universitetet.

Universitetets användning av AI ska utgå från följande grundläggande principer, vilket kommer att konkretiseras i riktlinjer för användning av digitala system med AI vid Örebro universitet.

- AI ska användas för att höja kvalitet och effektivitet.
- AI ska användas med respekt för akademisk integritet.
- AI ska användas med beaktande av informationssäkerhet och dataskydd.
- AI ska användas med mänskligt ansvar och omdöme. AI ersätter inte det professionella ansvaret.

Användningen av AI i Örebro universitets verksamhet

AI i utbildning

Digitala system med AI påverkar universitetets utbildning i flera viktiga dimensioner. Tillgängligheten av digitala system med AI

- Leder till ändrade arbetssätt i arbetslivet, vilket innebär att delvis andra kunskaper och kompetenser behöver utvecklas i utbildningen.
- Gör att samhällets behov och professioners förutsättningar för sitt arbete förändras. Det innebär att utbildningar kan behöva dimensioneras annorlunda, att nya utbildningar behöver utvecklas och att vissa utbildningar måste avvecklas.
- Ger ändrade förutsättningar för utbildningarnas pedagogiska praktiker, såväl för lärarnas undervisning och förberedelser som för studenternas studier och lärande. Utbildningar behöver struktureras och genomföras annorlunda.
- Har konsekvenser för villkoren som utbildningarnas examinationer kan genomföras under, för att uppnå likvärdighet och säkerhet kring vilka kunskaper och förmågor som kan visas.

Genom att öppna nya möjligheter såväl inom utbildningarna som i arbetslivet, förskjuter och utmanar AI betydelsen av att vara i pedagogisk framkant. Risker för att tidigare förgivettaganden inte längre gäller påverkar kvaliteten i utbildningar och studenternas kunskaper. Digitala system med AI kan användas för såväl effektiviseringar i utbildningens genomförande som utveckling av utbildningens kvalitet.

Lärare ansvarar, inom ramen för sitt uppdrag, för hur digitala system med AI används och regleras i kurs och examination. Detta ansvar utövas i enlighet med gemensamma riktlinjer vid universitetet och inom respektive utbildningsprogram. Studenter ansvarar för sin egen användning av digitala system med AI och för att följa gällande riktlinjer från lärare och universitetet. Kunskapsmål för studenterna om AI regleras i kursplaner och utbildningsplaner.

AI i forskning

Tillgängligheten av digitala system med AI förändrar forskningens praktik och öppnar nya vägar till ny kunskap. Digitala system med AI kan användas på ett sätt som stärker forskningens kvalitet, effektivitet och reproducerbarhet, men kan också innebära risker för samma värden. Digitala system med AI har potential att användas för litteraturanalys, datainsamling, databehandling, modellering, analys eller skrivande. Användning av dessa verktyg ställer höga krav på dokumentation, transparens, dataintegritet, upphovsrätt och etik.

Det yttersta ansvaret för forskningen och dess resultat vilar på den enskilde forskaren. Användningen av digitala system med AI sker inom ramen för detta ansvar och delas även med kollegiet och universitetets linjeorganisation. När AI tillämpas inom ramen för forskarutbildning är både dimensioner för AI inom forskning och AI inom utbildning relevanta att beakta för såväl handledare som doktorander.

AI i stödverksamhet

Digitala system med AI kan bidra till effektivisering och förbättrad service inom universitetets stödverksamheter på central och lokal nivå. Liksom inom forskning och utbildning innebär AI även inom stödverksamheten förändringar i grunden för hur arbetet utförs. Denna förändring behöver ske inom ramen för gällande lagstiftning och universitetets värdegrund, i syfte att stärka kärnverksamhetens förutsättningar. Samtidigt finns tydliga säkerhetsrisker, bland annat vid hantering av individärenden under myndighetsutövning. Myndighetsutövning förekommer inte bara i stödverksamheten utan även exempelvis vid examination och validering av kunskaper.

Utveckling av nya lösningar bör ske i samarbete och dialog med kärnverksamhet och studenter. Det är viktigt att beakta förordning, lag och god förvaltningssed, liksom att förväntad nivå av offentlighet kan upprätthållas. Att utveckla processer med stöd av digitala system med AI kräver en annan logik än att använda färdiga AI-tjänster och ställer krav på datahantering, säkerhet och tillgång till resurser för utveckling och förvaltning. Sådan utveckling kan i vissa fall ske i samverkan med forskning och externa aktörer.

Överväganden

Denna policy är relevant i förhållande till all verksamhet inom universitetet, inklusive samverkan med det omgivande samhället. Användning av digitala system med AI tar sin utgångspunkt i ett nyfiket experimenterande inom ramen för gällande regelverk och etablerade ansvarsförhållanden. Användningen bör ses med samtidig konstruktiv och kritisk blick, där värden som kan vinnas vägs mot värden som kan påverkas negativt. Särskild försiktighet ska iakttas vid användning av digitala system med AI i samband med myndighetsutövning samt i situationer som berör universitetets kärnuppdrag inom utbildning och forskning.

Inför och vid användning av digitala system med AI och särskilt vid implementering av nya lösningar som använder digitala system med AI bör en mängd aspekter vägas samman till ett helhetsperspektiv som artikuleras. Viktiga aspekter som bör beaktas inkluderar, men är inte begränsade till, etik, ansvarsförhållanden, säkerhet, gällande förordningar och lagrum, förhållande mellan syfte och effekt, ekonomisk kostnad och klimatrelaterad påverkan, likvärdighet för olika medarbetare och studenter, tillgänglig kompetens, omedelbar såväl som långsiktig effekt eller konsekvens, aktuella förutsättningar i omvärlden.

Förändringar kommer sannolikt leda till förändrad dynamik inom olika delar av verksamheten och konsekvenser behöver därför regelbundet belysas och lämpliga justeringar ske. Omvärldsbevakning i bred bemärkelse, inte enbart i relation till andra lärosäten utan också vad gäller teknikutveckling, lagstiftning och samhällsförändringar i stort, är ett viktigt verktyg.

Ansvarsfördelning

Ansvar för de delar i användningen av AI som behandlas i denna policy ska förstås inom ramen för etablerade ansvarsförhållanden enligt universitetets styrdokument, bland annat arbetsordningen. Prefekt eller motsvarande ansvarar för att riktlinjerna tillämpas inom

den egna verksamheten. Chefer ansvarar för riskbedömning vid införande av nya AI-tillämpningar, om inte motsvarande bedömning gjorts på överliggande nivå eller centralt vid universitetet. Chefer i linjen har ett särskilt ansvar att uppmärksamma otydligheter i ansvarsförhållanden så att förtydliganden kan ske.

En mer preciserad ansvarsfördelning – inklusive ansvar på individnivå och vilket stöd som finns att tillgå – regleras i universitetets kommande riktlinjer för användning av digitala system med AI.

Implementering

För att implementera användningen av digitala system med AI brett inom universitetet arbetar vi för att samordna aktiviteter och nyttja varandras kompetenser och initiativ. Detta sker genom ett samspel mellan gemensamma handlingsplaner och utveckling av gemensam infrastruktur samtidigt som lokala initiativ uppmuntras för specifika behov och nyttor. Spridning av goda exempel och dialog såväl vertikalt som horisontellt mellan universitetets olika delar är viktigt. Universitetet bör även aktivt delta i nationella och internationella samarbeten kring utveckling och användning av AI.